

Marie Maegaard og Christina Fogtmann afleverer deres ph.d.-afhandlinger

ÅRSBERETNING FRA DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS CENTER FOR SOCIOLINGVISTISKE SPROGFORANDRINGSSTUDIER, DGCSS 2007

Indhold:

Indledende
Personale
Gæster
Centrets organisering

Centrets faglige indsats i det forløbne år

Dataindsamling
Andet møde med centrets internationale råd, IC2
Konferencer og symposier
Samarbejde
Eksterne bevillinger
Sommerskolen i 2007
Undervisning og formidling

Samlet vurdering af indsatsen i 2007 og pejlemærker for 08

Snapshot fra centrets andet møde med dets internationale råd, IC. Helge Sandøy kommenterer et indlæg.

Årsberetning for DGCSS for året 2007

Indledende

Året har været præget af at indsamlingen og bearbejdningen af data nærmede sig den foreløbige afslutning. Selv om udskrivning og kodning fortsætter, er de arbejdskraftkrævende feltarbejdsperioder, med en enkelt undtagelse (se nedenfor), slut nu. Samtidig har centret været meget aktivt og synligt på kongresser og symposier i 2007. Man kan sige at året 2007 repræsenterer det sidste år hvor der skal bruges så mange kræfter på logistik og at 2008 dermed bliver det centrale omdrejningspunkt: Fra nu af kommer resultaterne i en lind strøm og derfor skal der skrives – og skrives.

Personale

Med ansættelsen af Marie Maegaard som post doc pr. 1. april fik centret sin seniorforsker inden for fonetik. Marie har sammen med videnskabelig assistent Lilian Reinholdt ledet arbejdet i fonetikgruppen som er central for projektets evaluering af tidligere sociofonetiske resultater. Torben Juel Jensen har som i 2006 ledet arbejdet i grammatikgruppen. Året blev videre præget af at vi kunne ansætte en gruppe af dygtige ph.d.'er, som har udvidet og udviklet centrets profil inden for interaktion: Fra 1. maj 2007 ansattes Christina Fogtmann. Fra 1. september kom Søren Beck Nielsen til, og fra 1. januar 2008 Jakob Thøgersen. Gruppen har samarbejdet med både fonetikere og grammatikere og præsenterede en række første forsøg på mødet med det internationale råd IC-mødet (IC2) i begyndelsen af juni (se nedenfor) og på den workshop som centret var primus motor i på den internationale kongres for sproglig variationsforskning på Cypern (ICLaVE 4) i august. Arbejdet med interaktion var forberedt af videnskabelig assistent Minna Olesen som fratrådte pr. 1.5 til fordel for en stilling i det private erhvervsliv.

I tre måneder havde centret glæde af at have Ph. D. Shaun Nolan ansat med henblik på at færdiggøre en række artikler om sprogholdninger, baseret på hans ph.d.-afhandling, til international publicering.

Sekretariatets ene ansatte Helene Christensen, som havde været en meget rost tovholder for IC2, og især sommerskolen i sociolingvistik i tilknytning hertil (se nedenfor), blev ramt af sygdom i september, og det viste sig efter noget tid at sygdommen var alvorlig, stressrelateret. Helene Christensen fratrådte sin stilling som ansat på centret og forskerskolen med udløbet af februar efter at have været væk fra centret i mere end fire måneder. Dette lagde naturligvis et stort merarbejde over på centrets administrator Joan Mortensen og på flere af de videnskabelige medarbejdere samt centerlederen.

Med virkning fra 1. marts udnævntes Peter Lind til IT-chef med ansvar både for korpusarbejdet og programmering. Det viste sig vanskeligt kontinuerligt at kombinere de to ansvarsområder, men det er lykkedes for Peter at få både filhåndteringen og -administrationen i det såkaldte versionsstyringssystem og den søgemaskine han har udviklet til centrets data, til at fungere i løbet af ansættelsesperioden. Peter Lind forlod centret til fordel for en stilling i det private erhvervsliv d. 1. marts 2008. Hans afløser Henrik Kauffman Sørensen tiltræder 1.5. 08.

Gæster

Centret har haft følgende gæster: Elvira Krylova, Lomonosov Universitetet i Moskva, Charlotte Gooskens, universitetet i Groningen og Kathryn Campbell-Kibler, nu på universitetet i Ohio. Med Kathryn Campbell-Kibler diskuterede vi særlig statistiske metoder og mulighederne for at anvende egentlige kontrollerede eksperimenter til sprogholdningsforskning. Stipendiat Nicolai Pharao har under sit udlandsophold i 2008 i Ohio fortsat disse diskussioner med Campbell-Kibler.

I forbindelse med at professor Shana Poplack, en førende autoritet inden for kodeskift og sprogforandringer i virkelig tid, deltog i evalueringen af ansøgninger til stjerneprogrammer på KU, havde vi besøg af hende på centret. Shana Poplack holdt et brillant og for centrets videre

virksomhed meget inspirerende foredrag, og hun holdt en slags master class med tre ph.d.-stipendiater hvori blandt andre Janus Møller deltog.

Centrets organisering

I løbet af 2007 har vi haft en meget stor arbejdsstyrke af studentermedhjælpere som har skullet:

- identificere gamle informanter med henblik på aftale om nyt interview
- indsamle data
- udskrive indsamlede data
- korrekturlæse udskrifter
- 'realigne' gamle udskrifter med lydfileerne
- kode udskrevne filer for diskurskontekst
- kode data for fonetiske variable
- kode udskrevne data for grammatiske variable

På et tidspunkt havde vi 80 studentermedhjælpere som alle arbejdede i gennemsnit 8 timer om ugen. Det var en stor gruppe at skulle holde rede på, og det nødvendiggjorde et stort og kontinuerligt arbejde med centrets organisering: Alle studentermedhjælpere placeres i grupper efter funktion: udskrivning, korrektur, realignment, diskurskontekstanalyse, fonetisk analyse, grammatisk analyse. Hver gruppe har en leder og mindst to superbrugere som man kan stille spørgsmål til først. En intern wikipedia, som ligger på intranettet, giver svar på de oftest stillede spørgsmål. Endelig kan der være tale om principielle spørgsmål som gruppelederen bringer videre til empirikoordinationen eller tager op i gruppens plenum. Grupperne mødes med jævne mellemrum.

For centrets overordnede virksomhed er der kun to niveauer: centerkoordinationen (alle videnskabeligt ansatte) og empirikoordinationen (gruppelederne). Efterhånden udkrystalliserede den model vi arbejder med nu, sig: Principielt holdes kun centerkoordinationsmøder når der skal træffes større principielle beslutninger - og det skal understreges at vi har forsøgt at forberede disse møder meget grundigt så der altid foreligger skriftlige oplæg til beslutninger. Til gengæld holdes der empirikoordinationsmøder for alle gruppeledere hver onsdag – helst kun 1 time. På empirikoordinationsmødet identificeres og udrykkes problemer med enkelte filer og med generelle flaskehalse i data-flowet.

Det er slående så komprimerede forløb DGCSS og flere af de andre store empiriindsamlende centre gennemløber. I 2005 og 06 byggede vi en stor stab op som kunne stå for det kolossale arbejde med at få lydfile gjort tilgængelige for analyse i form af ensartede ortografisk korrekte udskrifter. Dette krævede at nyindsamlede filer blev skrevet ud, men også at tidligere udskrevne filer blev såkaldt 'realignet' så lyd og skrift passede til hinanden. Dette arbejde er i det store og hele færdiggjort ved skæringsdatoen 1. april 2008. Organisationen ændres derfor afgørende pr. 1. april 08, men det hører til næste års beretning.

Det kan ikke undgås at det af DG etablerede forløb hvor centerlederne på fornemste vis fik mulighed for at reflektere over deres egen rolle med Søren Barlebo som kyndig og inspirerende rejeleder, har givet tilskyndelse til en gennemtænkning af lederens rolle i organisationen. De konkrete resultater afventer den sidste runde i forløbet som finder sted her i slutningen af april 08, men allerede nu kan det siges at forløbet har givet centerlederen meget at tænke over. Det kommer utvivlsomt centret til gode i den afgørende slutspurt før evalueringen.

Centrets faglige indsats i det forløbne år

Dataindsamling

Det er blevet stadig klarere at de data vi har indsamlet og de data som allerede tidligere var blevet indsamlet, fordeler sig med en *kernegruppe* af data og *en gruppe af supplerende data*. Centret har i den forløbne periode fokuseret på data fra de to jyske projekter i Odder og Vinderup og på de tre sjællandske projekter fra Næstved (Næstved I og II) og Køge og endelig på det københavnske projekt Bysoc (forkortet af projekt *Bysociolingvistik*). I alle disse projekter har vi bestræbt os på at få data fra tre generationer. Det betyder at der nu er data fra 24 informanter fordelt ligeligt på de to køn og på to klasser fra alle de nævnte projekter; Køge-projektet følger i kraft af sit særlige design som longitudinalundersøgelse en anden opbygning. Skematisk ser det sådan ud, idet generation 1 er

dem der var mellem 25 og 40 i 1986-88, dvs. født mellem 1946 og 1963, generation 2 er dem der var mellem 15 og 24 i 1986-1988 og dermed er født mellem 1962 og 1973, (informanterne i Vinderup 2-gruppen er dog alle født omkring 1963; de er dermed på alder med de alleryngste af generation 1 fra de andre grupper og de ældste af generation 2). Endelig er generation 3 i alle projekter 9. klasses elever i perioden 2005-07 (vores egen indsamlingsperiode), dvs. født mellem 1988 og 1992. I Bysoc findes der enkelte optagelser med den ældre generation som udskrives og kommer til at indgå i kernedata, simpelthen fordi disse informanter er forældre til en eller flere af de informanter som indgår i Bysoc 1 eller 2. De er dermed en slags generation 0 i forhold til kernegruppen i generation 1. Nedenstående skema giver et overblik over centrets kernedata:

Projekt/Generation	Jylland: Vinderup	Jylland: Odder	Sjælland: Næstved I	København: Bysoc
Generation 0				Enkelte optagelser
Generation 1		Odder 1:6 x 4 = 24	Næstved I,1: 6 x 4 = 24	Bysoc 1: 6 x 4 = 24
Generation 2	Vinderup 2: 19		Næstved I,2*	Bysoc 2: 5 x 4 = 20
Generation 3	Vinderup 3: 8 x 4 = 32	Odder 3: 8 x 4 = 32	Næstved I,3: 8 x 4 = 32	Bysoc 3 **

* I Tore Kristiansens oprindelige Næstved I-projekt interviewedes dels en voksengruppe (hvoraf 24 udgør generation 1), dels en ungdoms- og børnegruppe. Begge de sidst nævnte grupper er delvis genoptaget, men materialet er indtil videre kun sporadisk udskrevet.

* Bysoc 3 planlægges indsamlet i løbet af efteråret 2008 og foråret 2009. Indsamlingen er bl.a. muliggjort ved en bevilling til CLARIN-projektet, se nedenfor under eksterne bevillinger

Det gælder for de nævnte personer i generation 1 og 2 at de alle findes både i gamle og nye optagelser (hvorimod vi overlader det til eftertiden (hvilket gerne skulle betyde centrets næste projektperiode) at optage generation 3 igen 4-5 år senere¹). Centret råder således på skrivende tidspunkt over optagelser med i alt 111 personer som alle er optaget to gange (og nogle få flere gange). Optagelserne dækker de tre vigtigste sproglige områder i Danmark: hovedstaden, Sjælland og Jylland. Alle disse optagelser vil være skrevet ud, korrekturlæst og analyseret for diskurskontekst og i meget vidt omfang også for grammatiske variable pr. 1. april 2008. Herudover er Vinderup 3 og Næstved I,3 skrevet ud og korrekturlæst (og analyseret for grammatiske variable) pr. 1.4.08 hvilket muliggør en udvidelse af generationsspændet.

Hertil kommer så Køge-projektets kernegruppe på 11 personer som er optaget gennem et længere forløb (nemlig i hele deres skolegang) og igen i 2006-07 i kraft af etableringen af DGCSS. Den indsamlingsmetode der er anvendt i genoptagelserne i Køge, som for øvrigt er blevet udvidet med en ny 8. klasse lige som de andre projekter, betyder at der findes flere optagelser med flere af informanterne. Denne situationsvarierende indsamlingsmetode vil også blive anvendt i Bysoc 3. I Køge-projektets ny indsamling har Mediha Can stået for de tyrkiske interviews mens Janus Møller selv har stået for de danske interviews i samarbejde med Louise Yung Nielsen og Matthias Reichert Nielsen.

Endelig er det lykkedes at genfinde i alt 47 personer af dem som medvirkede i Kjeld Kristensen og Jens Normann Jørgensens oprindelige Næstved II-undersøgelse og dermed blev optaget tre gange i løbet af den periode de tilbragte i ungdomsuddannelserne på Næstved Tekniske skole, Næstved Gymnasium og Herlufsholms gymnasium. Det betyder at der her er et kolossalt (i alt over 80 personer deltog i den oprindelige undersøgelse og der foreligger således enkeltinterviews og gruppeoptagelser med disse informanter gennem tre år foruden altså det nye materiale med omfattende enkeltinterviews og gruppesamtaler) og meget vigtigt datamateriale som dog slet ikke kan udskrives fuldstændigt i løbet af den første femårsperiode. Indsamlingen blev

¹ Reidunn Hernes' disputats *Talemål i endring*, Universitetet i Bergen 2006 gør det sandsynligt at der i hvert fald kan ske signifikante dialektudjævningsprocesser i løbet af overgangen fra ung til voksen, dvs. i netop den periode en 9.klasses elev gennemløber på fire-fem år frem til placeringen som studerende eller i erhverv.

foretaget af studentermedhjælperne Astrid Ag, Andreas Stæhr og Rikke Vivian Lange, som hermed har ydet en for studentermedhjælperne generelt helt usædvanlig indsats.

Med dette korpus er der ingen tvivl om at centret råder over et helt unikt datagrundlag for at efterprøve forholdet mellem sprogforandring i forestillet og virkelig tid.

De supplerende data består foruden af de ældste data fra Vinderup, Næstved, Odder og København, af indsamlede interviews fra Vissenbjerg hvor 12 informanter er optaget to gange, og København hvor 16 informanter i forbindelse med det såkaldte DASVA-projekt blev optaget i 2001; (for de sidstnævnte to projekter gælder at optagelserne alle er udskrevet med brug af CLAN-programmet og med lidt andre konventioner for udskrivning end dem vi anvender nu).

Andet møde med centrets internationale råd, IC2

IC 2 fandt sted på KUA 4.-6. juni umiddelbart før den internationale sommerskole (se nedenfor). Programmet vedlægges som bilag 8. Centret benyttede dette års møde til at få diskuteret de bidrag som vi i løbet af året ville præsentere på de forskellige kongresser vi ville deltage i. Samtidig var det tanken at få de førende sociolingvisters råd om hvorvidt vi var på rette vej. Rådet fra det internationale råd var denne gang: 'I har truffet nogle afgørelser. De kan givetvis diskuteres, men nu er det vigtigste at I anvender beslutningerne til at frembringe egentlige resultater i form af kongresbidrag og artikler.' Se i øvrigt siden om årets højdepunkter.

Konferencer og symposier

På basis af det allerede indsamlede og bearbejdede materiale har centrets forskere deltaget i en række konferencer i ind- og udland. De vigtigste af dem er:

ICLaVE 4

Centret stod for en workshop om 'Integration of levels in Sociolinguistics' på *International Congress of Language Variation in Europe 4 (ICLaVE 4)* 17.-19.juni på Cypern. Programmet fremgår af bilag 1. Centrets forskere deltog også i workshop I, organiseret af Pia Quist, med to foredrag, jf. bilag 2. Endvidere havde Inge Lise Pedersen og Signe Schønning et fritstående paper om dialektudviklingen i Vinderup-materialet. Der var 104 papers, 20 posters og 3 plenarforedrag på ICLaVE 4.

Cypern-kongressen var ikke alene interessant fordi vi der mødte flere af de fremtrædende europæiske forskere og kunne knytte nye bånd (fx til Leonie Cornips som var med på symposiet på Schæffergården, hvor hun holdt master class), men også fordi centret her var på feltarbejde: Den næste kongres i serien, ICLaVE 5, arrangeres af centret i samarbejde med Nordisk Forskningsinstitut i København i 09.

ICHL 18

International Congress of Historical Linguistics i Montreal 6.-10. august 2007 var den 18. i serien af internationale kongresser for det bredt definerede begreb *historisk lingvistik*. På denne kongres havde centret i samarbejde med Hélène Blondeau, Florida, og Anita Berit Hansen fra KUA arrangeret en større workshop om 'Language Change in real time'. Programmet for workshoppen vedlægges som bilag 6. Ud over workshoppen som, ikke mindst takket være Shana Poplacks brillante indlæg, blev en stor publikumssucces og en faglig tilfredsstillende, var der fra centret to indlæg i en sektion om sociolingvistik, ved henholdsvis Janus Møller (på vegne af ham selv og Jens Normann Jørgensen) og Frans Gregersen og Inge Lise Pedersen. Også disse foredrag blev vel modtaget. Der var i alt 266 papers og 6 plenarforedrag på ICHL 18. De danske foredrag fra workshoppen blev gentaget i Lingvistkredsens regi 20. 11. 07.

NWAV 36

På den amerikanske sociolingvistik hovedkongres, NWA V, som i 2007 lå samtidig med symposiet på Schæffergården, deltog fra centret Tore Kristiansen og Marie Maegaard. Begge foredrag blev modtaget med stor interesse.

Ud over de nævnte symposier og kongresser har Nicolai Pharao deltaget i *International Congress for the Phonetic Sciences* i Saarbrücken (i august, dvs. samtidigt med ICHL). Nicolai Pharao deltog også i den sjette konference om *Language Change and Variation in the UK* i september med et paper om intraindividuel variation gennem livet (bilag 7).

Tore Kristiansen deltog med oplæg om sprogholdningsundersøgelser i et symposium i Bergen i anledning af planlægningen af et nyt større projekt på Nordisk institutt, hvor Frans Gregersen var ordstyrer for en enkelt session (30.11.).

Samarbejde

I DGCSS's arbejde med at beskrive og forklare hvad der skete med det danske sprogsamfund i det 20. århundrede, er det centrale fokus af naturlige årsager rettet mod forholdet mellem det København-baserede standardsprog og de lokale talesprog. Men i de sidste par årtier har den sproglige virkelighed fremvist iørefaldende nye sider der kræver et skifte i fokus hvis vi fyldestgørende skal beskrive og forstå hvad der sker. Globaliseringen fører dels med sig at voksende grupper i landet ikke har dansk som førstesprog, dels at de opvoksende generationer bruger sprog på nye måder i kraft af den moderne medievirkelighed, og endelig at engelsk som globaliseringens sprog styrker sin stilling kraftigt.

De to første problemstillinger – 'dansk som andetsprog' og 'ungdomssprog' – udvikles med stor international gennemslagskraft af Jens Normann Jørgensen og hans gruppe. I forlængelse af gruppens samarbejde med Ben Ramptons gruppe på King's College London har DGCSS og INSS indgået en egentlig samarbejdsaftale med Kings's College, London om udveksling af lærere og studerende. Ben Ramptons gruppe er meget imponerende, og der har allerede været et frugtbart møde mellem grupperne i London.

I kraft af deres deltagelse i det store nordiske forskningsprojekt *Moderne importord i sprogene i Norden* (www.moderne-importord.info) er Tore Kristiansen og Jacob Thøgersen involveret i et omfattende samarbejde om at kortlægge sider ved engelskpåvirkningen i syv nordiske sprogsamfund. Projektet ledes af Helge Sandøy, medlem af IC, i samarbejde med Tore Kristiansen. Der planlægges en opsamlende og afsluttende bog inden for de næste år.

I rammerne af konsortiet bag en ansøgning til infrastrukturmidlerne med navnet dansk CLARIN, har centret placeret sig i en gruppe med Peter Juel Henriksen fra CBS, som vi i forvejen har samarbejde med vedrørende ordklassetagning af korpusset, og Johannes Wagners gruppe i Odense. Johannes Wagners gruppe inkluderer den fremtrædende barnesprogsforsker og datalingvist Brian MacWhinney som fast gæsteforsker, og centret har allerede haft et meget vigtigt udbytte af denne kontakt idet Brian MacWhinneys programmør Leonid Spektor i disse dage er ved at lægge sidste hånd på et program som kan konvertere centrets data fra Praat-format til CHAT-format. I dette samarbejde har post doc Torben Juel Jensen ydet en meget stor indsats.

CLARIN-bevillingen, som desværre blev reduceret til 45 % af det ansøgte beløb, har to perspektiver: Dels indgår dansk CLARIN gennem lederen af konsortiet, direktør Bente Maegaard fra Center for Sprogteknologi, CST, i det europæiske infrastrukturprojekt af samme navn. Dels resulterede samarbejdet i meddelelsen af en bevilling som gør det muligt for os at udvikle vores søgemaskine så den kan klare stadig flere opgaver, og at indsamle ny data fra København. Det er aftalt at indsamlingen i København skal resultere i en række demonstrationsfiler som kan lægges på nettet som et instruktivt eksempel på hvordan forskere der har talesprogsdata kan få dem forarbejdet med de nu kendte, og til dels af DGCSS udarbejdede, metoder. Dette kræver bl.a. en i forhold til den nuværende dataindsamling kraftigt udvidet tilladelse fra informanterne, idet det ikke kan undgås at informanten bliver genkendt. Det sætter i sig selv visse begrænsninger på hvilke data der bliver tale om, men centret regner med blandt de ca. 64 unge der skal indgå i Bysoc 3 at kunne udvælge ca. 8 som vil være med til denne udvidede adgang til i hvert fald en del af data.

CLARIN-konsortiet rummer foruden dette samarbejde om talt sprog, grupper der koncentrerer sig om skriftsprog, både moderne og historiske data, og konsortiet vil utvivlsomt betyde øgede samarbejdsmuligheder. Især et samarbejde med Hanne Ruus og Dorthe Duncker fra INSS står som en attraktiv mulighed. Centerlederen for DGCSS fungerer som koordinator for arbejdsgruppen om talt sprog og som medlem af styregruppen for projektet som helhed.

Samarbejdet inden for *Nordic Language Variation Network*, NLVN, se <http://nlvn.uit.no>, resulterede i årets løb i to begivenheder, hvoraf den ene var centrets primære bidrag til samarbejdet, nemlig et symposium for både seniorforskere og ph.d.-studerende på Schæffergården i Gentofte. Samarbejdet blev skudt i gang med et møde for projektlederne og enkelte ph.d.-studerende fra Tromsø i Tromsø 19.-20. april 07 hvor Marie Maegaard præsenterede sit ph.d.-projekt og centerlederen præsenterede DGCSS (jf bilag 3). Symposiet på Schæffergården var dermed første initiativ for den egentlige målgruppe bestående af både seniorforskere fra de to retninger *teoretisk lingvistik med fokus på mikrovariation inden for de nordiske sprog* (fra Tromsø, Reykjavik og Lund) og *sociolingvister* (fra Bergen, Oslo, Trondhjem og København). Symposiet, hvis program vedlægges som bilag 4, var en stor succes og viste at det var muligt at føre en overordentlig frugtbar dialog på tværs af de nævnte retninger især med fokus på forudsætninger for og konsekvenser af indsamlingsmetoder. Det skal i øvrigt understreges at dansk funktionel lingvistik også var kraftfuldt repræsenteret ved Henrik Jørgensen og Lars Heltoft.

Inge Lise Pedersen og Tore Kristiansen har fungeret som ressourcepersoner i planlægningen af det projekt om sprog og samfundsændringer i Bergen som opnåede en bevilling fra Bergens Universitet og nu har fået en yderligere tilførsel af penge fra Norges Forskningsråd.

Eksterne bevillinger

Centret har foruden CLARIN-bevillingen som for centrets vedkommende udgør en nettogevinst på 1.280 mio. kr. (men først kan anvendes i 08-10), haft den store glæde at få bevilget både en post doc og en international sommerskole i forbindelse med DGs *International Talent Recruitment Programme*.

Post doc-stillingen blev opslået i god tid før ansøgningsfristen i november og der kom i alt 5 ansøgere. Fakultetet nedsatte et bedømmelsesudvalg bestående af David Britain (Essex) og Inge Lise Pedersen (formand). Tre af ansøgerne blev fundet kvalificerede og indkaldt til samtale i København. Efter konsultation med bedømmelsesudvalget indstillede ansættelsesudvalget (Inge Lise Pedersen og Frans Gregersen) til dekanen for det humanistiske fakultet at Ph.D. Jeffrey K. Parrott ansattes i stillingen. Efter en stor indsats fra Københavns Universitets personaleafdeling og en fornem hurtig behandling i Udlændingetjeneste ansattes Jeffrey K. Parrott pr. 1. februar 2008 i stillingen som post doc. Jeffrey Parrotts forskningsprogram er grammatisk og drejer sig om et fænomen som findes både på engelsk og på dansk, nemlig koordinerede pronominers kasusform: 'ham og mig' versus 'han og jeg', og lignende konstruktioner.

Bevillingen til sommerskolen i 2009 gør det muligt for centret at fortsætte det frugtbare samarbejde med forskerskole ØST som indledtes med den internationale sommerskole i 2007 (se nedenfor).

Sommerskolen i 2007

I forbindelse med det andet møde med det internationale råd (IC2, se ovenfor) planlagde centret en international sommerskole i sociolingvistik. Opslaget gik på at man ville få alt betalt fra man satte foden på dansk jord, og det tiltrak dobbelt så mange ansøgere som der var plads til. Ansøgerne kom fra hele verden. Der valgtes efter et strikt anvendt først til mølle-princip 22 deltagere fordelt på fire kontinenter og med en fin kønsmæssig balance. Programmet vedlægges som bilag 5. I alt 15 af de 22 deltagende ph.d.-stipendiater præsenterede deres projekter. Alle præsentationerne var uhyre interessante, og det var påfaldende at princippet om først til mølle havde fået en del ansøgere ind i kurset med sprogpoltiske, dvs. makrosociolingvistiske, emner foruden den mere forventede gruppe med mere traditionelt mikrosociolingvistiske projekter.

Sommerskolen blev, ikke mindst takket være en fornem og døgnlang indsats af Helene Christensen i dagene inden og under, en stor succes. Nævnes skal også Maria Marquard Jensen og Louise Højrup Sørensen som bistod under hele arrangementet med alt lige fra morgenmad til indkøb af pålægschokolade til Lesley Milroys børnebørn derhjemme. Vi har fået begejstrede mails fra mange af deltagerne og i nogle tilfælde også fin og meget entusiastisk feedback fra deres vejledere. Kursuslederen udarbejdede en evaluering af forløbet som blev diskuteret med de danske deltagere og med forskerskole ØSTs koordinationsudvalg. Den lægges til grund for den internationale sommerskole i 09.

Undervisning og formidling

På danskstudiets grunduddannelse har medarbejdere fra centret varetaget undervisning helt eller delvis af 3 hold i sprog 2 og 2 hold i sprog 3. Derudover har centret introduceret både generelle udskriftproblemer og centrets projekt for tre hold af danskstuderende. Det betyder at samtlige hold har stiftet bekendtskab med centret. Tore Kristiansen var, sammen med Pia Quist, kursusleder og underviser på en internationaliseret (læs: engelsksproget) udgave af forskerskole ØSTs ugelange metodekursus (som samlede et begejstret publikum fra hele Norden). Frans Gregersen har sammen med Una Canger været kursusleder for og underviser på Forskerskole ØSTs ugekursus i sprogvidenskabelige forskningstraditioner. Jens Normann Jørgensen har været tovholder og Inge Lise Pedersen og Pia Quist de øvrige undervisere på et kursus om det danske sprogsamfund i perioden 1900 til 2000 på engelsk afholdt gennem DIS. Jens Normann Jørgensen har endvidere undervist på Grønlands Universitet i efteråret 07. Afdelingen for dansk som fremmed- og andetsprog med Jens Normann Jørgensen i spidsen har afholdt en række foredrag om emner inden for df2 i Strasbourg og Berlin. Janus Møller har i årets løb undervist ved to kursusforløb på UC2.

Seniorforskerne på DGCSS er fortsat uhyre aktive som ph.d.-vejledere: Frans Gregersen er hoved- eller bivejleder for i alt 7 stipendiater. To af dem han vejledte, afsluttede i 2007, og han fungerede som formand for Marie Maegaards bedømmelsesudvalg og for det udvalg som bedømte ansøgerne til post doc-stillingen i fonetik ved DGCSS. Jens Normann Jørgensen var i 07 hoved- eller bivejleder for 5 stipendiater, mens Tore Kristiansen var hoved- eller bivejleder for 3 og Inge Lise Pedersen for 2 stipendiater.

Christina Fogtmanns afhandling 'Samtaler med politiet' om ansøgers samtaler hos politiet i forbindelse med ansøgning om dansk statsborgerskab formidledes både i Politiken (23.6) og Nyhedsavisen (samme dag). En række medier henvendte sig til Fogtmann i den tro at man uden videre og med en vis effekt kunne forenkle hendes budskab om at der er meget i en samtale der afhænger af kemi og ikke blot af rent sproglig kompetence, men de blev klogere. Marie Maegaard er blevet interviewet af en række medier, bl.a. Politiken 20.6.07, i forbindelse med afslutningen af ph.d.-afhandlingen om *Udtalevariation og -forandring i københavnsk* (udkommet i 2007 se publikationslisten). Frans Gregersen har formidlet projektets foreløbige resultater i to på hinanden følgende udsendelser i Danmarks Radios *Ud mæ sproget* (se DGCSSs hjemmeside). I slutningen af november deltog Tore Kristiansen i et stort interview i Kristeligt Dagblad om de danske dialekters stilling. Interviewet gav anledning til en efterfølgende debat hvor Tore Kristiansen bl.a. blev interviewet til TV-avisen, se i øvrigt DGCSSs hjemmeside.

Centrets væsentligste indsats inden for formidling var imidlertid indiskutabelt Inge Lise Pedersens tilrettelæggelse af og medvirken i 10 udsendelser om de danske dialekter i Danmarks Radios P1, jf bilag.

Samlet vurdering af indsatsen i 2007 og pejlemærker for 08

Centrets liv kan groft opdeles i fire faser: *Etableringsfasen*, som blev afsluttet i maj 2006 med afholdelsen af det første møde med det internationale råd, *dataindsamlingsfasen* som afsluttes 1. april 2008, *analysefasen* som allerede er indledt, og *videnssprednings- og formidlingsfasen* som blev indledt i 2007. Som det fremgår, er faserne overlappende hvilket i sig selv er en administrativ og logistisk udfordring. I 2007 lykkedes det at formidle væsentlige dele af de metodologiske overvejelser vi har været tvunget ud i, og store dele af de første resultater fra især den grammatiske

undersøgelse og sprogholdningsundersøgelserne. Sprogholdningsundersøgelserne bliver videreført i Københavnsområdet, og der planlægges en større ansøgning til NOS-HS i samarbejde med IC-medlemmerne Mats Thelander og Helge Sandøy fra Norden og Nik Coupland fra Cardiff om komparativ sprogholdningsforskning.

Blandt de metodologiske overvejelser har spørgsmålet om sammenlignelighed været centralt. Når man skal sammenligne resultater fra en lang række – til dels meget forskellige – undersøgelser, må man gøre dem sammenlignelige på eet eller flere niveauer. Projektet har til dette formål udarbejdet den såkaldte diskurskontekstanalyse som i flere niveauer udsunder ens passage så der er kontrol over hvilken lighed der udnyttes i en eventuel sammenligning.

Diskurskontekstanalysen er udviklet på baggrund af et omhyggeligt forarbejde med et eksplorativt korpus bestående af 20 filer som tilsammen viser materialets spændvidde. Arbejdet med dette mindre korpus er langt fra udtømt, det rummer utallige muligheder for at belyse samvariation mellem diskurskontekster på den ene side og fonetiske og grammatiske variable på den anden side. Centret har aftalt med gæsteprofessor Dennis Preston at vi i løbet af hans ophold i foråret 08 skal få udnyttet data af denne type bedre med brug af passende statistiske metoder. Diskurskontekstanalysen er lagt til grund for den fonetiske analyse i og med at det viste sig i det eksplorative korpus at makrotalehandlingen 'udveksling af viden' var den eneste diskurskontekst man kunne være sikker på at finde i alle typer af data.

Planerne for 08 ligger klar: Det drejer sig om at skrive: bøger og artikler på dansk og på engelsk. Vi har truffet aftale med det danske men internationale tidsskrift *Acta Linguistica Hafniensia* om at 09s nummer vil rumme kun artikler skrevet af centrets medarbejdere. Artiklerne skal redigeres af centerlederen og vil blive fagfællevalueret efter tidsskriftets sædvanlige principper.

Derudover vil flere af centrets medarbejdere bidrage til Afdeling for Dialektforsknings jubilæumsskrift som skal udkomme i 09. Der planlægges en lang række publikationer om emner lige fra evaluering af hypotesen om at man kan se sprogforandringer med brug af tanken om kun forestillet tid og til en analyse af forholdet mellem tyrkisk og dansk i Køge i virkelig tid. Også dialektforandringsprocesserne i Danmark vil komme i fokus i kraft af Inge Lise Pedersens og Signe Schønings videre arbejde med materialet fra Vinderup og Odder. Endelig har Frans Gregersen og Inge Lise Pedersen lovet at færdiggøre deres bidrag til den ny danske sproghistorie og vi forventer at Jens Normann Jørgensen afleverer sin disputats i 08.

Det er min vurdering at det, ikke mindst takket være empirikoordinationen og de fremragende programmer som Peter Lind har udarbejdet til centret, vil være muligt at producere nok ny resultater til denne publikationsmæssige storoffensiv i 2008. Det er målsætningen at der skal foreligge internationale og dansksprogede artikler om alle de væsentlige områder for centrets virksomhed i løbet af 2008 så de kan lægges til grund for evalueringen.

I øvrigt vil 2008 og 2009 blive præget af at centret er initiativtager til og hovedarrangør af tre større eller mindre symposier, nemlig *Jugendsprache* 2008, som netop er blevet afholdt, *Sprog og køn*, en nordisk kongres, som finder sted i oktober 2008 og *ICLaVE 5* som skal afholdes i København i juni 2009.

Med min underskrift bekræfter jeg hermed, at beretning og regnskab med tilhørende noter og oversigter indeholder alle relevante oplysninger, som vedrører årets primære aktiviteter i Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sociolingvistiske Sprogforandringsstudier.

Frans Gregersen

Centerleder, professor, dr. phil.